

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. V. Referuntur Nostratis sententiæ argumenta ex Cap. Per venerabilem.
Qui filij sint legitimi. Ex. Cap. Grandi. De supplendâ negligentîâ Prælator.
in 6. & Ectravagante unica. Si Fratrum. Ne Sede ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

virum doctissimum, atque historiarum peritissimum vocat Illyricus pag. 57. in Commentario Legis Bona civitas. ff. De verb. significat. & in libro de singulari certamine cap. 32. Multi præterea cum Jureconsulti, tum Historici, quos longum esset recensere.

168. Ex Germanis habemus in primis Jordanum quendam, quem ipse Illyricus citat pag. 90. cujus hæc sunt verba in lib. de Translat. Imperij. Factum est, quod S. Carolus Magnus Imperator de consensu, & mandato Romani Pontificis ordinationem sibi Divinitus inspiratam instituit, & præcepit, ut Imperium Romanorum apud electionem Canoniceam Principum Germanorum in perpetuum remaneret. Hæc ille. Certè autè, si Carolus Imperator jussu Romani Pontificis Electores Imperatoris instituit: ejus institutionis auctor primus, ac præcipuus Summus Pontifex fuit. Si quidem in re quavis, major est auctoritas ejus, qui jubet, quam ejus, qui alterius jussu exequitur.

169. Jacobus quoque Wymphelingius, auctor item Germanus, in Epitome Rerum Germanicarum cap. 20. sic ait. Gregorius, cognita Imperij imbecillitate, varietatèq. fortune: utque is, qui cæteris virtute præstaret, præesset etiam dignitate: sanctionem talit, haud abnuente Othone, de Imperatore deligendo, Anno Christi 1002. quam usq. ad nostra tempora servatam videmus, videlicet solis Germanis licere Principem eligere, qui Cæsar, & Romanorum Rex appellatus, tum demum Imperator & Augustus haberetur, si eum Romanus Pontifex inunxisset.

Albertus Kranzius, & ipse Germanus l. 4. Saxonie cap. 25. Gregorius (inquit) ad undecimum, quo abfuerat, mensẽ restitutus, acerrimam de accepta à Romanis injuria ultionem sumpsit. Paulo enim postea, quam redierat, eam fecit de Imperatoris electione sanctionem, quam hucusq. per annos jam quingentos servatam videmus, solis licere Germanis, qui inde Electores sunt dicti, Principem deligere; qui Cæsar tunc, & Romanorum Rex dicitur, si à Romano Pontifice coronabitur, Imperator Augustus appelletur.

Joannes Nauclerus natione Germanus, in 2. volumine Chronographia generatione 34. ita scribit: Salvari potest, quod ex monumentis Aquilejensis Ecclesie traditum invenitur, sanctionem de Imperatore à Germanis deligendo, Sylvestri temporibus factam esse, etsi Gregorius sanctionem instituerit, ille tamen Sylvester electionem primam juxta sanctionem factam approbavit. Et intra: Anno salutis secundo supra millesimum, Othone III. mortuo, Germani Electores concesserunt juri per sanctionem Gregorij V. & Othonis III. primùm innotentes, Henricum Ducem Bavariae, Comitẽ Bambergensẽ, Claudium postea dictum, Cæsarem declarant. Hæc ille.

His adde Joannem Carionem lib. 3. Chronici, & Joannem Cuspinianum in vita Othonis III. & ipsam Illyricum cum collegis suis Magdeburgensibus Centuriatoribus. Omnes enim isti disertis verbis docent, aut Gregorij Pontificem, aut certè Othonem, ope & autoritate Gregorij sanctionem illam de Electoribus edidisse. Ac ut Illyricus intelligat, quanti faciamus gravissimam ejus, collegarumque ipsius auctoritatem, testimonium jam ante in cap. 1. adscriptum, hoc etiam loco in ejus gra-

tiam iterum adscribemus. Sic igitur habet Cent. 10. cap. 10. col. 546. Gregorius suam patriam insigni aliquâ dignitate ornaturus, sanxit, ut penes solos Germanos jus esset eligendi Regem, qui post diademata à Romano Pontifice acceptum, Imperator & Augustus appellaretur. Hæc ille.

Accedant postremò gravissima testimonia, unum Concilij Generalis, alterum ipsorum Electorum. Exstat enim in Clementina. Romani Principes, De jurjurando. decretum Concilij Viennensis Generalis, in quo hæc habentur verba: Ecclesia Romana à Græcis Imperium transfudit in Germanos, & ab eadem ad certos eorum Principes jus, & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum, pervenit. Exstat item Electorum Imperij publicum Instrumentum ad Nicolaum III. Pontificem missum, ex autographo descriptum, quod Romæ in arce Angeli conservatum ex integro ibi profert prædictus Cardinalis, in cujus exordio inter cætera in rem præsentem facientia, aperte dicitur: Quod Romana Ecclesia in Germania plantaverit Principes tanquam arbores præelectas, quibus dederit illud potentie mirandæ incrementum, ut ipsius Ecclesie auctoritate sussult, per ipsorum electionem, illum, qui fræna Romani teneret Imperij, germinarent.

S. V.

Referuntur nostratis sententia argumenta Ex Cap. Per venerabilem. Qui filij sint legitimi. Ex Cap. Grandi. De supplendâ negligentia Prælator. in 6. & Extravagante unica. Si Fratrum. Ne Sede vacante.

ARGUMENTUM I.

Ex Cap. Per venerabilem. Qui filij sint legitimi.

Author Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 2. argumentatur I. ex præcitate Innocentij III. sacro Canone ita se habente: Tua nobis humilitas supplicavit, ut filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare, quatenus eis, quod minus tibi succederent, natalium objectio non noceret &c. Videbatur autem (ea supplicatio tua) ex eo trahere majorem audaciam postulandi, quod cum Regis Francorum filijs de benignitate Apostolica Sede dispensavimus &c. Rationibus autem hisce inducitur, Regi gratiam fecimus requisiti, causam tam ex Veteri, quam Novo Testamento trahentes, quod non solum in Ecclesie patrimonio, verum etiam in alijs Regionibus, certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem casualiter exercemus, non quod alieno juri præjudicare velimus, sed quia, sicut in Deuteronomio continetur: Si difficile & ambiguum apud te judicium esse perspexeris, inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram, & Judicium intra portas videris verba variari; venies ad Sacerdotis Levitici generis, & ad Judicem, qui fuerit illo tempore, & facies, quæcunque dixerint, qui præsumt loco, quem elegerit Dominus, sequerisque eorum sententiam; qui autem lu-

per-

perberit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, decreto Judicis morietur.

172. Sanè cum Deuteronomium Lex secunda interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur, ut, quod ibi decernitur, habere in Novo Testamento servari: locus enim, quem elegit Dominus, Apostolica Sedes esse cognoscitur &c. Sunt autem Sacerdotes Levitici generis Fratres nostri, qui nobis jure Levitico in executione Sacerdotalis officij Coadjutores existunt. Is verò super eos Sacerdos, sive iudex existit, cui Dominus inquit in Petro: Quodcumque ligaveris super terram, erit & ligatum in cælis &c. Eius Vicarius, qui est Sacerdos in æternam secundum ordinem Melchisedech, iudex vivorum & mortuorum. Tria quippe distinguit iudicia, primum inter sanguinem & sanguinem, per quod criminale intelligitur & civile. Ultimum inter lepram, & lepram, per quod Ecclesiasticum denotatur & criminale. Medium inter causam, & causam, quod ad utrumque refertur tam Ecclesiasticum, quam Civile: in quibus, cum aliquid fuerit difficile & ambiguum, ad iudicium est Sedis Apostolicæ recurrendum, cuius sententiam, qui superbiens contempserit observare, mori præcipitur, id est, per excommunicationis sententiam velut mortuus à communione fidelium separari. Paulus etiam, ut potestatis plenitudinem exponeret, ad Corinthios scribens, ait: Nescitis, quoniam Angelos iudicabimus, quantum magis secularia? Licet igitur cum filiis sepe dicti Regis (de quibus, an fuerint legitimi ab initio dubitabatur) duxerimus dispensantem: quia tamen Lex tam Mosaica, quam Canonica sobolem susceptam ex adulterio detestatur, testante Domino, quod spiritus usque ad decimam generationem in Ecclesiam non intrabunt: Canone verò vetante, tales ad sacros Ordines promoveri: secularibus quoque legibus non solum repellentibus eos à successione paternâ, sed negantibus ipsis etiam alimenta: petitioni tuæ non duximus annuendum.

173. Ex qua proinde Decretali dictus Summus Author animadvertendum admonet, quod Summus Pontifex apertè testetur, se in locis, dominio suo temporali subiectis, plenam exercere jurisdictionem temporalem, in alijs verò locis non plenam, sed limitatam, certisque ex causis: idque jure non tam voluntarij compromissit (de quo nullum dubium esse potuit, cum hoc non in solam personam Summi Pontificis cadat) sed jure Divino expresso Deuteronomio. 17. & ad Corinth. 1.

Objectio.

174. Ex hac ipsâ ratiocinatione videtur difficultas excitari, quomodo dispensatio pro filiis Regis Francorum facta, filiis autem Comitissæ Pessulani negata, reduci valeat in jus Deuteronomij?

Responsio.

175. Verùm tota causæ istius expeditio videtur explicari posse sub isthac formâ syllogistica. Quæ enim potestas iudicialia discernendi inter sanguinem & sanguinem, inter causam & causam, jure Deuteronomij competeat sacerdotio Veteris Testamenti, majori cum eminentiâ est per Christum in Novo

Testamento concessa authoritati Apostolica, in Romano Pontifice jam subsistente. At ipsissima hæc Apostolica authoritatis Petri successori Romano Pontifici competentis potestas continetur Christi Domini verbis: Quodcumque ligaveris super terram, erunt ligata & cælis, & quodcumque solveris super terram, erunt soluta & in cælis. Hæc verò Clavium potestas non est minoris virtutis, ac fuerit Apostolica Paulo delegata authoritas, quam ad facultarium causarum iudicium protendi, apertè contestatus est is Apostolus: eò vel maxime, quod Petro, eiusque successori per Christum destinata Clavium potestas, clarè extendatur ad quodcumque super terram pro causarum meritis seu solvendum, seu ligandum. At eo ipso, quod ista Claviû potestas ex Christi Domini institutione, habeat ordinem ad regnum cælorum, non nisi sub statu causæ, salutem æternam, Ecclesiæque sanctæ Bonum, seu fidei, ac Religionis veteræ publicam utilitatem respicientis, ad usum reduci potest. Hoc igitur ad regnum cælorum servato ordine, Summus Pontifex Innocentius III. secundum causarum differentias, uni merito concessit, alteri jure negavit, Juris tum Canonici, tum Civilis dispensationem, in ordine ad temporalis quoque hæreditatis, ex legum Civilium dispositione illegitimis denegatæ successorem.

ARGUMENTUM II.

Petitionem ex Cap. Grandi. De supplendâ negligentia Prælatorum, in 6.

176. Author Regalis Sacerdotij præf. §. 10. n. 3. Argumentatur 2. ex præallegato Canone Innocentij IV. rescripto ad Barones & Comites Portugalliæ ita se habente: Mandamus, quatenus dilectum filium nobilem virum Regis Portugalliæ fratrem de devotione, probitate, ac circumspectione multipliciter commendatum, præsertim cum ad defensionem Ecclesiarum, monasteriorum, aliorumque piorum locorum Regni præfati, & personarum Ecclesiasticarum, nec non viduarum, orphanorum, & cæterorum ibidem dependentium sit assumptus, cum ad vos accesserit (fidelitate, homagio, juramento, seu pacto si aliquibus fortè præfato Regi, vel cuicumque personæ tenemini, aut etiam ipsius Regis prohibitione nequaquam obstantibus) in civitatibus, & munitioibus Regni prædicti, cum omnibus suis recipere absque difficultate qualibet procuretis. Alioquin Venerabilibus Fratribus nostris Bracharensi Archiepiscopo, & Episcopo Conimbricensi damus in præceptis, ut vos per censuram Ecclesiasticam, appellatione remotâ, compellant. Per hoc autem non intendimus memorato Regi, vel ipsius legitimo filio prædictum Regnum adimere: sed potius sibi, & eidem Regno destructioni exposito, ac vobis ipsis consulere.

177. Ex qua Decretali præcitatus Author infert, manifestum hinc reddi, Regno, & Ecclesiâ periclitante, cujus Advocati sunt Reges, posse Summum Pontificem, legitimum alioquin Regem administratione privare, Coadjutorem illi, aut Vicarium dare, subditos juramento fidelitatis absolvere &c. Et hæc omnia

nia præstare Pontificem suo jure, in conspectu totius Gallie, utpote intrâ Concilium Universale Lugdunense, ejusdem Gallie Prælati ibidem præsentibus, nequidquam refragantibus ei Pontificæ in Galliis exercitiæ potestati.

Reflexio.

178. Super isthac ratiocinatione faciendo reflexionem, videtur, singularis argumenti pondus Pontificæ supra Reges authoritati accessisse ex Gallie Episcoporum in Concilio Lugdunensi tunc coadunatorum tacitâ comprobatione, cum nisi in jure Divino fundata esset ea potestas, merito debuissent Pontifici resistere, ad evitandas gravioris momenti consequentias, suum quoque Regem attingentes.

179. Sed quod, inquires, est jus Divinum Pontificæ supra Reges potestatis constitutum, nisi clavium à Christo sancta authoritas, sub ordine ad regnum cælorum, atque adeo in Ecclesiæ, ac Religionis sanctæ necessitate, potens quodcumque super terram seu ligare, seu solvere? Quandoquidē igitur in illa Decretali Innocentius IV. pro lux constitutionis fundamento posuerit Regni illius ex Regis inhabilitate periclitantis necessitatem spirituales Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorumque piorum locorum, vel etiam miserabilium personarum ex virtutis seu Religionis, seu pietatis, ac misericordiæ exigentiâ merito sublevandam, ejusdem Regni propemodum destruendi necessitate temporali non aliter, quam in ordine ad Ecclesiæ Bonum, publicumque Religionis, aliarumque virtutum utilitatem præ oculis habitâ; ideo in aperto est, illam Decretalem optimè fundari in indefinita supra quodcumque, quod est super terram, quâ ad Regni cælorum ordinem reducibile, protensa Clavium Apostolicarum potestate.

ARGUMENTUM III.

Desumptum ex Extravagante unica. Si Fratrum. Ne Sede vacante.

180. A Uthor Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 8. argumentatur 3. ex præallegatâ Extravagante Ioannis XXII. cujus tenor est talis: Si Fratrum, & Coepiscoporum, & aliorum quorumlibet jura illibata servari, & ab omni fortè dispendio diminutionis extranea cupimus, multò fortius pro nostris, & Romane Ecclesiæ sponse nostræ juribus & honoribus conservandis, ex injuncto nobis officij debito, Apostolica provisionis partes tenemus impendere, ne temporibus nostris usurpationis injuriam subeant. Sanè in nostram & Fratrum nostrorum deductum est notitiam, quod, licet de jure sit liquidum, & ab olim inconcusse servatum, quod vacante Imperio, cum in illo ad secularum Iudicem nequeat haberi recursus, ad Summum Pontificem, cui in persona Petri, terreni simul & cælestis Imperij jura Deus ipse commisit, Imperij prædicti jurisdictio, regimen, & dispositio devolvantur &c. Nos igitur volentes nostris, & Ecclesiæ nostræ juribus & honoribus in hac parte prospicere, & malis, ac scandalis, que ex retentione,

assumptione, seu resumptione hujusmodi orta sunt hætenus, nec non periculis animarum salubriter occurrere cupientes, presentium autoritate monemus omnes sub excommunicationis pœnâ, cuiuscumque status &c. existant, etiamsi Regiâ &c. præfulgeant dignitate, qui post vacationem Imperij absque Nostrâ, vel Sedis prædictæ licentiâ hujusmodi Vicarij nomen assumpserunt, vel retinuerunt, ab usu, potestate & exercitio supra dictis prorsus abstineant, & omnino desistant. Et ut quibuslibet parendis talibus tollatur occasio, omnes & singulos, qui hujusmodi Vicariatus nomen retinentibus juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi, quantum ad hoc, de potestatis plenitudine absolventes, Apostolicâ auctoritate firmiter inhibemus eisdem, ne talibus ut Vicarijs, vel Officialibus Imperij, aliquatenus pareant, vel intendant &c.

Ex qua Decretali Auctor præcitatus infert, 181. clarè patère, quod Petro cælestis simul & terrestris jura Imperij sint commissa. Unde quando secularis Judicis copia non est, recurri ad Summum Pontificem posse: & si propter eligentium discordias, Imperium & consequenter Ecclesiâ, cujus Advocatum Imperator agit, periclitatur, posse summum Pontificem Electis & Electoribus imperare, quæ componendæ paci necessaria fuerint.

Reflexio.

182. Super hac ratiocinatione animadvertendum occurrit, quod in communia duntaxat authoritatis Oecumenicæ jura superius deducta reduci videatur, cum tamen præacti Canonis constitutio fundata credi possit super jus speciale Summi Pontificis, radicatum ex Imperij Græcis adempti in Germanos translatione, cum cæteroqui difficile foret, Imperij vacantis vicariatus ad Sedis Apostolicæ arbitrium, verbis, ut sonant, adeo illimitatis revocare. De quo prout puncto inferius accuratorem habebimus discussionem.

CONCLUSIO.

183. Pontificia super Reges authoritas, publicâ præcipuè Ecclesiæ, seu Religionis necessitate exigente Regiæ potestatis seu confirmatoriam, seu moderativam provisionem, seu singularem etiam quoad temporalia dispensationem Apostolicam, liquidò demonstratur ex Cap. Per venerabilem. Qui filij sint legitimi. Ex Cap. Grandi. De supplicâ negligentia Prelatorum. in 6. ac Extravagante unica. Si Fratrum. Ne sede vacante.

Explicatur per argumenta præcitati Canonis Per venerabilem. Ex cujus visceribus à n. 171. inducitur in signis ex Antiqui Fœderis sacris Litteris, Novique Testamenti Divinis oraculis inter se collatis Oecumenicæ Pontificæ authoritatis super causas quæ Civiles protense probatio, quam sub syllogisticâ expensam methodo ostendimus, magnâ pollere rationis Divinæ energiâ, ad institutum illud Theologicè demonstrandum. Exinde à n. 176. ex Cap. Grandi.

Grandi. De supplemā negligentia Prælat. deducitur solidum argumentum ad Pontificiæ super Regum jura, eisque connexas prærogativas, potestatis extensionem comprobandam, uberiori per nostram reflexionem *an. 182.* ejusdem argumenti firmitate ostensā.

Pro quibus adeo fundamentis seu magis consoliandis, seu adversæ parti magis acceptis reddendis, visum est, loco nostrarum probationum hic atterere, quæ insigne Gallicanæ Ecclesiæ Lumen Cardinalis Eduensis Bertrandus in Bibliothecæ sanctorum Patrum *tom. 4. Parisiensis de anno 1610. editio pag. 1104.* relatus, in lucem ante sexcentos annos edidit, sub isthac disquisitione: *Vtrum spiritualis potestas debeat dominari temporali?*

PROBATIO I.

184. IN qua prædicti Cardinalis Eduensis super præadductâ disquisitione adfertur solidissima resolutio, fundata in prædicto Canone *Per venerabilem. Qui filij sui legitimi.*

Hoc igitur Ecclesiæ Gallicanæ Lumen præcipuum, super præinsinuatâ disquisitione responsum, adducit in primis arguente pro parte negativâ. Videtur, inquit, potestas spiritualis haud debere dominari temporali potestati; quia jurisdictiones sunt distinctæ, ut in *Authent. Quomodo oporteat Episcopos &c. in principio. collat. 1. De consecrat. dist. 3. Cap. Celebritatem. in fine.* Non ergo Papa debet se intromittere de potestate temporali, sed debet temporalia dimittere Imperatoribus, Regibus, & alijs Dominis temporalibus. *3. dist. Cap. Quo iure argument. Extra. Qui filij sunt legitimi. Cap. Lator. Cap. Causam;* alias poneret falcem suam in messem alienam. *De election. Cap. Venerabilem. Quod non est faciendum. ult. quest. 3. Cap. 1.* Præterea secundum Hugonem, Imperator à solo Deo habet potestatem in temporalibus; Papa verò in spiritualibus; & sic jurisdictiones sunt distinctæ, ut dicunt primæ concordantiæ. Et licet Imperator coronam recipiat à Papa, gladium tamen ab altari recipit. *93. dist. Cap. Legimus.* Et etiam, fuit antè Imperium, quam Apostolatus: propterea potestas spiritualis indiget temporali multoties. *23. q. ult. Cap. Administratores.* Ergo non dominatur ei. Præterea si spiritualis dominaretur temporali, haberet dominium temporalium, sed dominium earundem rerum non potest esse simul & semel in solidum eodem tempore apud plures: *ff. Commodat. Lege si ut certo. §. Si duobus vehiculum.* Ergo nullus alter haberet dominium, quod est falsum: ergo &c.

185. Exinde progreditur ad argumenta spiritualis super temporali potestatis confirmatoria. Nam Christus Summo, inquit, Pontifici commisit vices suas; uti habetur apud Matthæum, & *24. q. 1. Cap. Quodcumque.* sed Christo data erat omnis potestas in celo & in terra apud Matthæum. Ergo Summus Pontifex, qui est ejus Vicarius, habebit hanc potestatem. *Extra. De translat. Episcopi. Cap. Quanto.*

186. Quo præsupposito, respondet, asseverando, quod potestas spiritualis debeat dominari omni humanæ creaturæ per rationes, quas Hostiensis induxit in *Summa. Qui filij sui legitimi. §. Qualiter, & à quo.* Item, quia Iesus Christus filius Dei, dum fuit in hoc mundo, & etiam ab æterno naturalis dominus fuit: & de jure naturali in Imperatores, & quoscunque alios depositionis sententias ferre potuisset & damnationis, & quoscunque alias, utpote in personas, quos creaverat, & donis naturalibus & gratis dotaverat, & etiam conservabat; & eadem ratione ejus Vicarius potest. Nam non videretur discretus Dominus fuisse (ut cum reverentiâ ejus loquar) nisi unicum post se talem Vicarium reliquisset, qui hæc omnia posset. Fuit autem iste Vicarius ejus Petrus apud Matthæum. Et idem dicendum est de successoribus Petri: cum eadem absurditas sequeretur, si post mortem Petri humanam naturam à se creatam sine regimine unius personæ reliquisset. *Argum. Ad hoc. Qui filij sui legitimi. Cap. Per venerabilem. ultra medium.* De hoc notat Innocentius, in *Cap. Licet. De foro compet.* Et ideo Bonifacius Octavus motus multis alijs efficacibus rationibus & exemolis, & auctoritatibus sacre Scripturæ, declaravit, & dixit, & definivit, subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam, necessitate salutis; ut in *Decretali Vnam sanctam. Extravag. in titulo De majorit. & obediens.* habetur sancitum.

PROBATIO II.

Prioris continuativa, atque argumentorum in contrarium adductorum confutatoria.

187. Tenim præfatus Cardinalis hisce in oppositum allatis argumentis ita respondet. Ad Primum, cum dicitur, quod jurisdictiones sunt distinctæ &c. dicit Hostiensis sic: ergo jurisdictiones assero, & utramque à Deo processisse, ut dicitur *Authent. Quomodo oporteat Episc.* ait: tamen quanto altera magis Deo appropinquat, tanto est major. Ergo sacerdotium majus: quod probatur ex ordine scripturæ dicitur *Authent.* Et sic intellige, quod non multum discrepant Sacerdotium & Imperium; ut in *Authent. De non alienand. & permutandis rebus Ecclesiæ. §. Si minus. collat. 2.* Non multum discrepant quoad principium, unde procedunt, sed multum discrepant quoad majoritatem. Inde est, quod caput Episcopi inungitur, sed armus Regis, & Episcopus chrismate, Rex oleo; ut sciatur, quod Episcopus est Vicarius Capius nostri, id est, Jesu Christi. Et ut ostendatur, quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis potestatem. *Extra. De sacra unctione. Cap. 1. versiculo, Unde in Veteri Testamento.*

188. Et eodem modo responderetur ad secundam oppositionem. Et quod dicitur, ante fuisse Imperium, quam Apostolatium; hoc non facit ad propositum, quia potestas non dicitur ratione temporis major, sed ratione potius dignitatis.

nitatis. Nam etsi Andreas primus venit ad fidem, quam Petrus, praelatus est tamen Petrus Andree, cum in Apostolorum catalogo semper Petrus quasi precipuus pramittatur: non quod Petrus sit prior, sive potior tempore, sed potior dignitate.

189. Ad tertium argumentum dico, quod, licet (ut supra dictum est) omnis humana creatura sublit Papæ, & sic potestati spirituali; non tamen sequitur, quod habeat dominium omnium rerum temporalium. Ad cujus declarationem est sciendum, quod est duplex dominium: est enim quoddam dominium jure Divino, quoddam aliud jure humano. *s. distinct. Cap. Quo jure. Divinū dominium est illud, quod est apud Deum supra omnem creaturam: ipse enim Deus creator est omnium universonum, qui enim manet in æternum, Creavit omnia simul item in Genesi: In principio creavit Deus cælum & terram. Et vide de hoc, quod notatur in Cap. 1. De summa Trinitate & fide Catholica. Illo jure Divino Domini est terra, & plenitudo ejus. De decimis Cap. Tua nobis. dicto Cap. Quo jure. Istud dominium est verum dominium simplex & absolutum; & unus est Dominus omnium creaturarum Deus, & ideo proprie loquendo, omnes creaturæ, proprietates, res, possessiones, & bona alia, in bonis nullius sunt verè, absolutè, & proprie, nisi Dei.*

190. Circa quod dominium dicit Hostiensis De voto & voti redempt. Cap. Quid super. in magna glossa, versiculo: *Mihi tamen videtur sic: Mihi videtur, quod in Adventu Christi omnis honor, & omnis principatus, & omne dominium & jurisdictione de jure, & ex justa causa per illum, qui supremam manum habet, nec errare potest, omni fidei subtrahata fuerunt, & ad fideles translata: quod hoc justà causâ, probat Sapiens: Regnum de gente ad gentem transfertur propter injustitias & injurias, & contumelias, & diversos dolos. Quod hoc factum sit, probatur De constitut. Cap. Translato. & hoc in persona Christi Filij Dei vivi, qui non solum Sacerdos fuit, sed & Rex Lucæ 1. Ecce concipies in utero: &c. usque: & regni ejus non erit finis. Unde & ipse dixit apud Matthæum: Auferetur à vobis regnum, & dabitur genti facienti fructum ejus. Hujus autem regni & sacerdotij principatum perpetuum commisit Filius Dei Petro, & successoribus ejus, ut patet in eo, quod legitur & notatur De hominibus. Cap. 1. Pro humanitate. lib. 6. &c. Cap. Per venerabilem, Qui filij sunt legit. *s. Rationibus: per totum; & maxime in versiculo finali. Et de tali dominio Divino dico, quod omnis temporalis potestas est subiecta dominio spirituali, & debet potestas spiritualis potestati temporalis dominari. Aliud est dominium, quod secundum Legistas vocatur Legale dominium, & ita nominat Accursius ff. De verb. significat. Lege Recl: secundum Canonistas verò vocatur humanum: ut in dicto Cap. Quo jure. De isto Legali, vel Humano dominio dicit Innocentius sic: quod est jus, quod ad aliquem spectat, vel acquiritur de jure naturali: ut sunt dominia, obligationes, & hujusmodi &c. innuens expresse, quod rerum dominia & obligationes sunt de jure naturali, id est, de jure Gen-**

tium, non autem à jure Civili, vel Imperatore: ut actiones; uti ff. De justit. & jure. Lege Ex hoc jure. Institut. Rerum divinarum. *s. Ferè. Ita notat Innocentius de constitut. Cap. Quo Ecclesiarium. & Compostellanus dicit ibidem, quod à jure Gentium descendunt dominia. Sed per leges Principum distinguuntur modi, per quos rerum dominia acquiruntur. ff. De acquirendo rerum dominio. per totum. Et Institut. De rebus Divinis. per totum. Et sic intelligit, quod legitur *s. dist. Cap. Quo jure: & sic concordant in hoc, quod dominia sunt de jure Gentium.**

191. Sed videtur mihi, quod dominium rerum Legale vel Humanum fuit à Deo collatum humane creaturæ, & non fuit ab initio introductum jure Gentium, vel Civili: nam Deus omnia, quæ creavit, fecit propter rationabilem creaturam, & omnia subiecit rationabili creaturæ, & sic reservato sibi universali, & verò dominio omnium creaturarum, hujus dominij utilitatem concessit ab initio humane creaturæ, quoad usum: quod videtur intelligere Accursius Cap. De jure dominij. Lege In rebus. Super verbo naturaliter. Vbi dicit, quod jure primævo non distinguebantur dominia, nisi quantum ad usum &c. Vnde ante jus Gentium omnia fuerunt communia, quoadque jure Gentium ulibus primorum parentum appropriarentur, ut unusquisque, quod suum esset, sciret. Vnde lex dicit, quod jure Gentium dominia sunt distincta: non dicit introducta; ut dicta leg. ff. De justitia, & jure. Ex hoc jure. Cum enim jure Gentium dividantur dominia, sequitur, quod ante divisionem erant dominia communia. Argum. ff. Communi divid. Leg. 4. circa principium. cum ibi notatis. Vnde ex concessione Divinâ utilitatis dominium caufatur, quod est quoddam dominium Legale, vel Humanum respectu veri dominij Divini, non dicitur dominium, sed in se consideratum dicitur verum. Illud verò dominium Legale, vel Humanum (prout erat in communi) non debet dici juris Gentium, sed Divini: prout verò cuiuslibet appropriatur, vel acquiritur hoc dominium, sic consideratum est de jure Gentium. Et tale dominium non est apud Papam tantum, sed apud omnes, qui justè acquirunt: & ex quo semel acquisitum est, non licet Papæ, vel alicui alteri auferre, vel occupare sine justa causa: quia esset contra jus naturale Divinum, quo unicuique dictum est, ne faciat alteri, quod sibi non vult fieri; ut in principio Decretorum, & Dominus dicit in Eldra: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui. 9. quest. 1. Cap. Nullus alterius. Facit ad hoc Cap. De cohortat. Leg. Si quis. lib. 12. Et hoc intelligo sine causa: quia ex justa causa posset aliquis privari ab homine, vel à jure tali dominio. ff. De religionib. & sumptib. funerum. Leg. Si quis sepulchrum. Cod. Pro quibus causis servi lib. accip. per totum. & ff. & Cod. De bonis damnat. per totum. Vnde per hoc respondetur ad argumentum, quod quantum ad humanam creaturam, illa subest spirituali potestati, sicut dictum est. Sed dominia rerum aliarum esse apud singulos equi

justè

juste acquirunt, verum est de dominio legali & humano: sed dominium Divinum est apud Deum; nec est contraditio, diversis respectibus accepto dominio. Ad illa jura communia, quæ dicunt, quod Imperator est Dominus mundi. ff. Ad legem Rhod. De jactu. Lege Deprecatio. responde, ut notatur Cod. De quadri. præscript. Lege Bene à zenone.

192. Ex quibus manifestum redditur, quæ Gallicanæ Ecclesiæ circa primam novissimi Cœteris Parisiensis propositionem mens ac sententia extiterit, cum is Eduensis nomine Galliarum Episcoporum & Archiepiscoporum Anno 1329. coram Philippo Rege Francorum id ipsum, quod proxime ex ipsius calamo est asseritum, fortiter propugnaverit; uti ex antecedentibus in §. 2. à n. 25. allatis deductionibus videre licet. Cujus autem hic Cardinalis in præfenti facit mentionem Extravagantis Bonificianæ Vnam sanctam. ejusdem integram tenorem cum argumentorum inde deductorum energiâ cernere licet supra §. 2. à n. 40.

PROBATIO III.

Desumpta ex Extravagante, Si Fratrum. Ne Sede vacante.

193. EX hæc enim Apostolica constitutione noscitur Pontifex eam sibi asseruisse potestatem ceu prorsus liquidam de jure, & ab olim inconcussè servatam, quod nempe vacante Imperio, cum in illo ad secularem judicem nequeat haberi recursus, ad summum Pontificem, cui in personâ Petri, terram simul & celestis Imperij jura Deus commisit, Imperij prædicta jurisdictione, regimen, & dispositio devolvatur. &c. At licet non nemo fortassis possit esse sollicitus, quomodo ex generali Oecumenici Pastoralis officij jure Divinitus constituto, Papæ competat ista Imperij vacantis jurisdictione, regimen & dispositio. Attamen attento, quod in vi illius Oecumenicæ Pontificiæ jurisdictionis fuerit à Papa Græcis jure optimo ademptum Occidentis Imperium, indeque in hujus Oecumenicæ potestatis jus transierit, atque hinc ipsius juris translatio legitime sit facta in Carolum Magnum, ejusque stirpem masculinam, hæc verò expirante, rursus oportuerit, jus illud devolvi ad Sedem Apostolicam, sicque ex hoc jure authoritati Pontificiæ singulariter acquisito, successorem Imperatoris dignitatis justissimo titulo facere potuerit electivam, jure adeo eligendi per eandem Pontificiam authoritatem transmissio in certos tandem Germaniæ Principes: hæc, inquam, superius firmatis, & omnimodè probatis, præsuppositis principijs, facile jam constat, ex quo fundamento Papa in dicta Extravagante de jure certo asserere potuerit, quod, dum Imperium, cujus jus à Græcis ademptum, suæ imprimis Oecumenicæ authoritati acceverat, Capite, in quod Sedes Apostolica illud jus sibi quæsitum transfulerat, defuncto, vacaret, ipsius sic vacantis jurisdictione, regimen & dispositio pro tunc devolvatur ad eandem Sedem Apostolicam. Ex quo ipsissimo igitur jure Pontifex

potuit merito abrogare Imperij Vicariatus, & quoscumque Officialatus, quos citra suam authoritatem, vacante Imperio, aliqui Germaniæ Principes sibi arrogarant, soluto etiam per authoritatem Oecumenicam fidelitatis juramento, quod ejusmodi vicarijs præstitum fuerat.

194. Atque ex hoc specifico Sedis Apostolicæ jure provenit, ut Imperatores electi per summum Pontificem confirmandi, & coronandi, debeant eidem præstare juramentum fidelitatis, cujus modus & norma sub hæc verbis exprimitur in Cap. Tibi Domino. 33. dist. 63. Tibi Domino Joanni Papæ ego Rex Otto promittere, & jurare facio per Patrem & Filium & Spiritum sanctum, & per lignum hoc vivificæ Crucis, & per has reliquias Sanctorum, quod, si permittente Domino, Romam venero, sanctam Romanam Ecclesiam, & te Rectorem ipsius exaltabo secundum posse meum, & nunquam vitam, aut membra, & ipsam honorem, quem habes, meâ voluntate, aut meo consilio, aut meo consensu, aut meâ exhortatione perdes: & in Romana urbe nullum placium, aut ordinationem faciam de omnibus, quæ ad te, aut ad Romanos pertinent, sine tuo consilio: & quidquid de terra sancti Petri ad nostram potestatem pervenerit, tibi reddam: & cuicumque Italicum Regnum commiserero, jurare faciam illum, ut adjutor tuus sit ad defendendum terram sancti Petri secundum suum posse. Sic me Deus adjuret, & hæc sancta Dei Evangelia.

§. VI

Corollarium finale secundæ Disquisitionis.

195. EX dictis inferitur 1. Quandoquidem Regiæ potestatis erga authoritatem Pontificiam subordinatio, & quoad publici etiam regiminis, quæ in regnum cælorum ordinabilis actus morales, subjectione per Pontificias sanctiones noscatur deducta ex claris fidei Divinæ principijs, an non merito hinc sit concludendum, quod ea subordinatio per authoritatis Apostolicæ, supra petram, cui portæ inferi prævalere nunquam poterunt, fundatæ decisionem sit jam constituta super candelabrum Ecclesiæ, per credibilitatis evidentiam sub prudentiæ ratione morali non tantum sufficienter, sed (ut ita loquat) convincenter applicata ad fidei Divinæ assensum eidem præstandum.

196. Hinc consequenter inferitur 2. singularis industriæ laude & dignum præcellere Regalis Sacerdotij Summarium cit. lib. 1. §. 19. deductum, ac ostensivum, quando, & ex quibus causis in particulari possit summus Pontifex potestatem in Magistratus & Principes seculares exercere? Sic ergo se habet egregia hujus Authoris dissertatio: Elegantem, inquit, de hac re textum habemus in Decretali ab Innocentio III. datâ c. Per venerabilem. 13. Qui filij sint legitimi. Ubi summus Pontifex inter alia sic loquitur: Non solum in Ecclesiæ patrimonio, verum etiam in alijs regionibus, certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem casualiter exercemus, non quod alieno juri præjudicare velimus, sed quia &c.

K 2

Si